

Beogradsko Novine

Br. 205.

BEOGRAD, petak 2. augusta 1918.

Titule:

dnevno u jutro, ponedjeljkom poslijepodne.

Pojedini brojevi:

U Beogradu i u krajnjim zapovednicima od dne 1. i 2. doba po cijeni od	10 helera	U Beogradu i u krajnjim zapovednicima od dne 1. i 2. doba za bojne i slobodne postle	250
U međunarodni	12 helera	U Beogradu na dostavu u kuće	5-
		U međunarodni	5-
		U inozemstvu	450

Oglas po cijeniku.

Društvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.

Uprava i primanje protipisa: Topčider venac broj 21. Telefon broj 25.

Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon broj 245.

Godina IV.

RATNI IZVJESTAJI.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 1. augusta.

Talijansko bojište:

Jude je na cijelom jugozapadnom frontu bila življana topnička borba i izvidjačka djelatnost.

Prekujuće je jedna jaka talijanska bombaška eskadrila napala našu venecijansku letilačku polju. Naši letači oduprili su se neprijatelju i spriječili ga, da učini kakve štete.

Arbanija:

Napadi, koje su naše arbarske snage prije nedjelju dana preduzele, prinudili su Talijane, poslije uzaludnih protivnapada, da napuste svoje prve linije sjeverozapadno i sjeveroistočno od Berata kao i znatno zemljište iz njih u frontnoj širini od 30 km. Naše hrabre čete, čiji se borbeni uspjesi moraju u toku više cijeniti, jer su im žegali klimatske prilike zadavale velike napore, uzastopce slijede uzmicićeg neprijatelja.

Načelnik glavnog stožera.

Ubijstva i politika.

Maršal pl. Eichhorn poginuo je u Kijevu kao žrtva atentata, izvršenog na njega bombom. On, vojskovođa i pobjednik u tolikim bitkama, kojemu su za cijelog života bile nepoznata stvar političke struje demokratskog ili revolucionarnog karaktera, podlegao je naopakom zanisu, u koji ljudi dovodi fantom, što ga nazivamo politikom. Neki je beznačajni čovjek htio poštoto poto svojim prstima brijeti po svjetskoj istoriji i da tako nepogodnim sredstvima, kao što su bombe, na svoju ruku vodi politiku za račun nekolicine fanatično suludih drugova. Atentator je našao svoju žrtvu: maršal Eichhorn i njegov adjutant leže na mrtvačkom odu. No isto tako kao što se metak, ispaljen u svoje vrijeme protiv Jauresa, koji je iz skrenog ubedjenja radio na tome, da se izbjegne rat sa Njemačkom, nečujno i nekažneno izgubio u borbenoj huci, koja evo već četiri godine tutnji po svijetu, tako ni kijevska bomba ne mora imati nikakvih drugih posljedica, nego da se mnogobrojnim žrtvama, što ih iziskuju naši dani, pridružio još jedan hrabar general. Rat se vodi oko egzistencije država, oko opstanka naroda; u tome slučaju ubijstvo, izvršeno iz političkih razloga, nije ništa drugo nego li sitna epizoda, koja do duše predstavlja izvestan fakt, ali koja ne mora povlačiti za sobom nikakvih posljedica. Svjetska borba iziskuje mnogo većih žrtava.

PODLISTAK

Adela Milčinović:

Nedjeljno popodne.

(Svрsetak).

— A gdje smo se mi, kume, pobrati — okrene se slikar njemu, pa ga pogleda nasmješljivo.

Al ne možeš ti Marka smesti. Uveren je on da je u pravu, pa sad da sam ban dodje pred njega, ne bi ga stavio u nepriliku.

— Šta će to biti, reci! — Plan, jet?

— Kaki plan?

— Znam ja već kaki! Eto, plan od našeg sela!

— Pa šta bi njemu plan od našeg sela?

— Zna on šta bi. A znam i ja. Al prisjet će njemu praviti planove! Marko digne šaku, pijune, pa se vrati opet drugima.

— Pa šta će to vama, gospodine? — upitati će čica Mijo, ko malo miroljivo slikra.

— Dopada mi se, pa hoću da imam.

— A vama se baš naše selo dopada? ... E, pa nije rđavjo naše selo. Samo da nije bajst.

— To je baš i lijepo na silci. Vidite, tako će se moći cijelo selo naslikati — prihvati učitelj.

— Ma, gospodine, razumim ja, što vi kažete. A oče l' on za oto dobit šta?

— A šta bi dobio, ča Mijo?

— A šta ja znam. Novaca, šta li.

— E, dobije se za oto i novaca. Al ovo će ja objesit u mojoj sobi.

— A tako što. Onda će to ostati

vama? — A recite vi meni, gospodine, jes istina, da ima vaka figurica od Anke Mušića?

— Nema od Anke, van od Save.

— E znam, da ima od Save. Ali kažu da ima i od Marka Zolića i od Anke ima, da je već po sela gotovo.

— Nema, ne, ča Mijo. Samo od Save.

— Ma tako vi meni kažite. Pa šta li je on to baš Savu? Zar mu se Savo najbolje dopo, šta li ...

— Pa zar nije zgodan? — nasmija se učitelj.

— Ma onako kljukavi i truljavci ...

Ta zar nije? Baš je svakaki ...

Sunce se stalo srušati, pa upravo baš koso. Ne može se više slikati, pa će i oni malo do kola, da gledaju. I ljudi se već naprijeđali o svemu i svačemu. I što je bilo! I što će biti i što nigdje ne može da bude.

Knez poslagao papire, pa sve još nešto pregledavajući bliži se kolu, a Marko za njim.

— Eto, gospodine, knjige — knez če, izabrat nekoliko pisma, a Marko, ko zmag:

— Kakove su to knjige!

— ?!

— Vidit ćemo mi već, kakove vi to knjige dobivate — zagrozi se šakom, mrk, kao usud.

— Bone, Ivša, eto žandara po te — nasmija se knez mladom momku, koji baš htjede, da se uljhati u kolo.

— A šta je? — zastane Ivša, pa podje uz kneza s pram crkve.

— Eto, gle, šta je. Dvaput te zvali, a ti ne došo. Sad će oni po te.

— Nisam ni znō.

— Pa to je. Danas došle obadvj po zivnici. Da budu prvo poslali.

— A tako što. Onda će to ostati

vama? — A recite vi meni, gospodine, jes istina, da ima vaka figurica od Anke Mušića?

— Nema od Anke, van od Save.

— E znam, da ima od Save. Ali kažu da ima i od Marka Zolića i od Anke ima, da je već po sela gotovo.

— Nema, ne, ča Mijo. Samo od Save.

— Ma tako vi meni kažite. Pa šta li je on to baš Savu? Zar mu se Savo najbolje dopo, šta li ...

— Pa zar nije zgodan? — nasmija se učitelj.

— Ma onako kljukavi i truljavci ...

Ta zar nije? Baš je svakaki ...

Sunce se stalo srušati, pa upravo baš koso. Ne može se više slikati, pa će i oni malo do kola, da gledaju. I ljudi se već naprijeđali o svemu i svačemu. I što je bilo! I što će biti i što nigdje ne može da bude.

Knez poslagao papire, pa sve još nešto pregledavajući bliži se kolu, a Marko za njim.

— Eto, gospodine, knjige — knez če, izabrat nekoliko pisma, a Marko, ko zmag:

— Kakove su to knjige!

— ?!

— Vidit ćemo mi već, kakove vi to knjige dobivate — zagrozi se šakom, mrk, kao usud.

— Bone, Ivša, eto žandara po te — nasmija se knez mladom momku, koji baš htjede, da se uljhati u kolo.

— A šta je? — zastane Ivša, pa podje uz kneza s pram crkve.

— Eto, gle, šta je. Dvaput te zvali, a ti ne došo. Sad će oni po te.

— Nisam ni znō.

— Pa to je. Danas došle obadvj po zivnici. Da budu prvo poslali.

— A tako što. Onda će to ostati

vama? — A recite vi meni, gospodine, jes istina, da ima vaka figurica od Anke Mušića?

— Nema od Anke, van od Save.

— E znam, da ima od Save. Ali kažu da ima i od Marka Zolića i od Anke ima, da je već po sela gotovo.

— Nema, ne, ča Mijo. Samo od Save.

— Ma tako vi meni kažite. Pa šta li je on to baš Savu? Zar mu se Savo najbolje dopo, šta li ...

— Pa zar nije zgodan? — nasmija se učitelj.

— Ma onako kljukavi i truljavci ...

Ta zar nije? Baš je svakaki ...

Sunce se stalo srušati, pa upravo baš koso. Ne može se više slikati, pa će i oni malo do kola, da gledaju. I ljudi se već naprijeđali o svemu i svačemu. I što je bilo! I što će biti i što nigdje ne može da bude.

Knez poslagao papire, pa sve još nešto pregledavajući bliži se kolu, a Marko za njim.

— Eto, gospodine, knjige — knez če, izabrat nekoliko pisma, a Marko, ko zmag:

— Kakove su to knjige!

— ?!

— Vidit ćemo mi već, kakove vi to knjige dobivate — zagrozi se šakom, mrk, kao usud.

— Bone, Ivša, eto žandara po te — nasmija se knez mladom momku, koji baš htjede, da se uljhati u kolo.

— A šta je? — zastane Ivša, pa podje uz kneza s pram crkve.

— Eto, gle, šta je. Dvaput te zvali, a ti ne došo. Sad će oni po te.

— Nisam ni znō.

— Pa to je. Danas došle obadvj po zivnici. Da budu prvo poslali.

— A tako što. Onda će to ostati

vama? — A recite vi meni, gospodine, jes istina, da ima vaka figurica od Anke Mušića?

— Nema od Anke, van od Save.

— E znam, da ima od Save. Ali kažu da ima i od Marka Zolića i od Anke ima, da je već po sela gotovo.

— Nema, ne, ča Mijo. Samo od Save.

— Ma tako vi meni kažite. Pa šta li je on to baš Savu? Zar mu se Savo najbolje dopo, šta li ...

— Pa zar nije zgodan? — nasmija se učitelj.

— Ma onako kljukavi i truljavci ...

Ta zar nije? Baš je svakaki ...

Sunce se stalo srušati, pa upravo baš koso. Ne može se više slikati, pa će i oni malo do kola, da gledaju. I ljudi se već naprijeđali o svemu i svačemu. I što je bilo! I što će biti i što nigdje ne može da bude.

Knez poslagao papire, pa sve još nešto pregledavajući bliži se kolu, a Marko za njim.

— Eto, gospodine, knjige — knez če, izabrat nekoliko pisma, a Marko, ko zmag:

— Kakove su to knjige!

— ?!

— Vidit ćemo mi već, kakove vi to knjige dobivate — zagrozi se šakom, mrk, kao usud.

— Bone, Ivša, eto žandara po te — nasmija se knez mladom momku, koji baš htjede, da se uljhati u kolo.

— A šta je? — zastane Ivša, pa podje uz kneza s pram crkve.

— E

brana domovine, gdje je potrebno (današnja većina smatra) je ovu odbranu dole potrebnom, dok nepratielj bude na francuskim zemljama). 2. Revizijarnih ciljeva sporazumnih sile. 3. Sivaranje saveza naroda. 4. Neodobravanje ratnog budžeta, u slučaju, da vlada ne stavi putnice (pasos) za međunarodnu radničku konferenciju. 5. Socijalističke vrednosti, koji nasilno potpomažu politiku vlade, imaju se osuditi. 6. Opiranje planu, da se sporazumne sile upletu u okolnosti Rusije, čak i kad bi to tražili ruski socijalisti. Primanjem ovih tačaka nastao je dubok rasjec između francuskih i engleskih socijalista.

Rat ratu!

Ženeva, 1. augusta.

Govornici socijalističke konferencije naglasili su, da se mir ne može postići silom oružja, nego samo sporazumom naroda i pomoću međunarodne akcije proletarijata. Longuet je energički protestovao protiv ruske intervencije. Mi hoćemo da sa ruskim radnicima živimo u miru. Je li i sa boljevinkama? zapita Thomas ozlođeno. Da, odgovorio je Longuet, sa ruskim narodom. Svoj govor završio je Longuet riječima Rat ratu! Ove surijeći popraćene burnim odobravanjem.

Dogadjaji u Rusiji.

Borba protiv protivrevolucionaraca. "Pobjeda ili smrt!" — Odluka moskovskog sovjeta.

Moskva, 1. augusta.

U jučerašnjoj zajedničkoj sjednici izvršnog odbora moskovskog sovjeta i radničkih organizacija u velikom pozorištu, gdje je sudjelovalo 200 članova, primljena je poslje govora Lenjina i Trockoga ova odluka: 1. Socijalistička domovina nalazi se u opasnosti. 2. Zadaci sačuvanja ūrenstva su odbrana od Čeha i dovoza žita. 3. Među radničkim masama se ima jaka agitacija povesti za objašnjenje o ozbiljnosti položaja. 4. Prema gradjanstvu, koje se svuda priključuje protivrevolucionaru, ima se opreznost uvećati. Vlada sovjeta mora sebi stvoriti zakon. U ovu svrhu mora se gradjanstvo staviti pod nadzor, a u praksi se prolijev njezini proversti teror u masama. 5. Opoštite je lozinka: smrt ili pobjeda. Uvoz hrane u masama u glavni grad. Spremanje i naoružanje radnika i napinjanje svih snaga u borbi protiv protivrevolucionarnog gradjanstva.

Veliki kneževi pred ratnim sudom.

Moskva, 1. augusta.

Veliki kneževi Gjorgie i Mihajlo Mihajlović te Dimitrije Konstantinović, koji su dovedeni u Petrograd, smješteni su za sad u smolenskom zavodu; s njima se postupa s velikom pažnjom. Dozvoljeno im je da se sami o svome trošku hrane. Čini se sve, da bi se postupak prema njima, koji još nije okončan, ubrzao. Veliki kneževi će odgovorati pred ratnim sudom.

Strahote Čeho-Slovaka.

Berlin, 1. augusta.

U Moskvu i Petrograd dolaze strahovite vesti. Češke trupe ne zaborjavaju, nego vojnike crvene garde, koji im padnu šaka, oni sasvim prosto puškaraju. Nekoliko gardista ostavljeni su na životu zbog sahrane palih Čeho-Slovaka, a onda su i oni puškari.

Učitelj se digo i pošao s pram nje, a ona ga uhvati za rukav i povuče na stranu. Ogleda se uokolo, ne čuje li tko god, pa zašapće:

— Jel onaj od sigilacije?

— Tko? — zapita učitelj, ne shvaćajući njenoga pitanja.

— Ma onaj gospodin — i pokazuje na slikara.

— A što vi to pitate?

— Ma jel on od sigilacije?

— Kako — od siguracije?! začudi se učitelj.

— Ma, da, kažu da je jučer plan od našeg štaglja uzimo. Pa se mi bojimo, da nije njega sigilacija poslala, što nismo već dugo platili.

— Ta nije, to je moj rod — nasmije se učitelj. A ženi sasvim odlanuo.

— O, a ja se već pripade, da će nam štaglji imati.

— Kneže, o, kneže — dotrkao malo Čeda vas zadržan.

— Evo žandara!

Marko kanda ga tko nožem, skoči na put pred njim. Za čas evo ga s dva žandara, pa ravno s pram učitelja. Pogledava ga slavodobito zgrabilo slike, da rame, da mu ne blutekao, pa poviše: Evo, to je!

— Žandari se pogledaše, a onda se jedan okreće učitelju:

— Oprostite, gospodine, imademo analog, da nekog sumnjivog čovjeka, koji se nalazi u selu po nekom tajnom poslu, dovedemo u kotar.

— Ako vi pod tim mislite mog prijatelja, onda vam je bio trud užaljan. On je kod mene i za njega ja odgovaram.

— Ako je tako, onda vi preuzmete na sebe odgovornost — reče žandar i oba pozdrave, pa da će oteti.

Izjava američkog glavnog konsula o seobi poslanstava sporazumnih sile u Arhangelsku.

Petrograd, 1. augusta.

Američki glavni konsul Cool izjavio je narodnom komesaru za spoljne poslove Čičerinu, da seobi poslanstava sporazumnih sile iz Vologde u Arhangelsk ne znači promjenu u politici sporazumnih sile prema vladu svjetla.

Engleski letači nad Kareljom.

Stockholm, 1. augusta.

Engleski letači pojavili su se nad ruskim Kareljom. Ruski garnizon u Uticu pucao je na njih.

Rat na moru.

Nova potapljana.

Kb. Berlin, 1. augusta.

Wolffov ured javlja zvanično: Na severnom bojištu djelatnošću naših podmornica potopljeno je 13.000 bruto tona.

Načelnik admiralskog stožera mornarice.

Razne brzojavne vijesti.

Povratak pl. Hintzea iz velikog glavnog stana u Berlin.

Kb. Berlin, 1. augusta.

Državni tajnik pl. Hintze stigao je iz velikog glavnog stana u Berlin.

† Petar Nansen.

Kb. Kopenhagen, 1. augusta.

Pisac Petar Nansen umro je u 55. godini života.

Producenje odsustva austro-ugarskim vojnicima.

Budimpešta, 1. augusta.

Vojne vlasti su na jedan nedjelju brzojavno produžile vojnicima odsustvo za smirivanje žetve. Izuzeti su samo oni vojnici, koji su dobili odsustvo na frontu, te se po isteku vremena odsustva moraju neizostavno vratiti u svoje jedinice.

Oslobadjanje 49- i 50-godišnjih vojnika u Ugarskoj.

Budimpešta, 1. augusta.

Ministar domobranstva je naredio, da se pučko-ustaški vojnici od 49 i 50 godina imaju oslobođeni, i to prvo oni, koji su samostalni zemljoradnici, savsim. 2. Oni zemljoradnici, koji imaju manje od deset jutara zemlje, upotrebljive se za stražarsku službu. 3. Industrijsko-trgovački pomoćnici, koji će se takodje oslobođeni, predaće se vlastima njihovoga mjesta.

Ukrajinske zalihе šećera.

Kijev, 1. augusta.

Po zvaničnim izvorima iznose ukrajinske zalihе šećera 9 milijuna centi. Odavde otpada 6 milijuna na rafinadu.

Fuzija magjarske vladine stranke sa radničkom strankom.

Budimpešta, 1. augusta.

Jučeranje izjave Wekerlove u gornjem domu smatra se kao najavljivanje o fuziji s radničkom strankom. Kako "Est" javlja, Wekerle je odlučno riješen, da svoj vladavinski program što prije ostvari.

Socijalistički poslanici talijanske komore polazu svoje odborske mandate.

Ženeva, 1. augusta.

"Avanti" donosi jedno pismo socijalističkih članova komore, kojim polazu svoje odborske mandate.

Savez islamskih naroda.

Tainin piše u svome uvodniku:

Bugarska štampa tvrdi, da Turška želi da pod svoju vladavinu stavi sve muslimanske narode. U tom pogledu nas je savezna štampa hotimice rđavog razmijela i naše ratne ciljeve izopćila.

Turška nije nikad smjerala, da pod svoju vlast dobije sve muslimanske zemlje pa da tako zasnove vjersku svjetsku velesilu.

Turška ima sa svim drugim interes za susjedne muslimanske narode i drugi su razlozi tih interesa. Na protiv, susjedne države Turške uvijek su vodile vjerski rat protiv nje, što se može zasvjeđaći ruskim idealom, "da se ce u velikim pitanjima spolne politike složiti i sa onim strankama, koje nisu u kabinetu. Došavši u kritičnom vremenu na vlast, vlasta računa se potpunom potporom parlamenta. Spoljna politika se nalazi u potpunom izvršenju saveznih ugovora i sporazuma, koja zajamčuju sjeđenje bugarskog naroda, osiguranje njegove samostalnosti i mirnog privrednog i kulturnog razvijanja, jednog razloga zbog koga je Bugarska ušla u rat.

Njemački car slikan od magjarskog umjetnika.

Berlin, 1. augusta.

Glasoviti magjarski slikar Nikola Václav dobio je dozvolu za slikanje Njegovog Veličanstva. Vladar ga je već juče poslje podne primio. Slikar je već počeo svoj rad.

Izbori za bukureštanu trgovacku komoru.

Bukurešt, 1. augusta.

Pri jučeranim izborima za trgovacku komoru izabrani su mnogi trgovci njemačkog i jevrejskog porijekla.

Unapredjenje carskih turskih prinčeva.

Kb. Carigrad, 1. augusta.

Prijestolonaslijednik princ Abdül Medžid je naištenovan za počasnog divizionara konjice. Svi carski prinčevi unapredjeni su za jedan stepen.

Parnica protiv socijalističkih prvaka

"Turinu."

Lugano, 1. augusta.

Poslije duže rasprave, za koje su vrijeđeni optuženici imali prilike za oštre izrade protiv talijanske vladine politike, održani su u turinskom procesu zbog poznato proslododjšte pobune zaključeni govor državnog tužioca i branjoca. Državni tužilac ne priznaje, da je ustanak izazvan nestaćicom životnih namirnica, nego je izjavio, da je bio političko-revolucionarne prirode. On je predočio za optužene socijaliste, među kojima se nalaze i glavni urednik lista "Avanti" i organizator Barberi, zatvor od 3—6 godina, a za 7 optuženih — među ovima i vodju željezničara, Economu, — da se oslobole.

Odanost jevrejskih vojnika prema otadžbinu.

Bukurešt, 1. augusta.

Natporučnik Franz Filotti izjavljuje u "Gazette Bucureștilor" o jevrejskim vojnicima u rumunjskoj vojski: Za svoje vrijeme rata je sam imao pod pojmom zapovjedništvom mnogobrojne jevrejske vojne. Oni su se pokazali kao hrabri i marljivi u vršenju dužnosti. Ni jedan nije pobjegao i oni su mi dali nebrojno puta povoda, da njihovu odanost i odlučnost utvrdim.

Sa Balkana.

BUGARSKA.

Vlada i opozicija.

U jednom razgovoru sa urednikom lista "Radikal" ministar pravde Fadenhecht je izjavio o odnosima vlasti Malinova prema opozicijonom bloku ovo: Vlada smatra da je proizašla iz toga bloka, i računajući na njegovu parlamentarnu i vanparlamentarnu potporu, ona je mišljenja, da će se u velikim pitanjima spoljne politike složiti i sa onim strankama, koje nisu u kabinetu. Došavši u kritičnom vremenu na vlast, vlasta računa se potpunom potporom parlamenta. Spoljna politika se nalazi u potpunom izvršenju saveznih ugovora i sporazuma, koja zajamčjuje sjeđenje bugarskog naroda, osiguranje njegove samostalnosti i mirnog privrednog i kulturnog razvijanja, jednog razloga zbog koga je Bugarska ušla u rat.

TURSKA.

Savez islamskih naroda.

"Tainin" piše u svome uvodniku: Bugarska štampa tvrdi, da Turška želi da pod svoju vladavinu stavi sve muslimanske narode. U tom pogledu nas je savezna štampa hotimice rđavog razmijela i naše ratne ciljeve izopćila.

Turška nije ni imala grčkih pripadnika zaplijenila, i ako je Grčka to već učinila. Šta više u Turškoj ima Grka, koji su, blagodareći svojoj slobodi, mogli postati milijunari. Osim toga se u jednom brzojavu tvrdi, da je u Smirni i okolini buknuo ustakan, i da je grčko stanovništvo isječeno.

Kako "Ikdam" ističe, tim je vijestima svrha, da podstrekne neutralce protiv Turške. Ova će vijest vrlo rijetko uticati i na Orke, koji s nama u miru i prijateljski žive. Iako ova vijest i ne zasluguje da se demantuje, može se izjaviti, da turski Grči takvim vijestima i ne obraćaju pažnje i da kao i do sad vrše samo svoju dužnost.

GRČKA.

Olažima grčke atenske agencije veli se u turškim listovima: Grčka vlada rasturuje vijest preko svoje agencije, koja je sa svoje strane već postala čuvena, da se Grci u Turskoj ugnjetavaju. Te su vijesti neosnovane. Turška nije ni imala grčkih pripadnika zaplijenila, i ako je Grčka to već učinila. Šta više u Turškoj ima Grka, koji su, blagodareći svojoj slobodi, mogli postati milijunari. Osim toga se u jednom brzojavu tvrdi, da je u Smirni i okolini buknuo ustakan, i da je grčko stanovništvo isječeno.

Prilozi se primaju sa zahvalnošću. Uprava c. i k. sirotinog doma i školske omladine u Beogradu; 4. "Senior" preko 100, 402 i 1000 metara; 5. Gimnastičke vježbe pitomaca c. i k. sirotinog doma; 6. Nogometna utakmica između beogradskog gradjanskog "Sportkluba" i članova poljoprivredne centralne kombinovane sa duštvom "Brčko".

Za vrijeme odmora koncertirati će vojna muzika.

Uz latice, redovni su poslovi u gradini. Birači krstav

Osiguranje VIII. ratnim zajmom

Primanje osiguranja ratnim zajmom traje dalje.

Izrešće kalemova. U rasadniku: skrivanje loze i zalamanje zaperaka; početnički prskanje zrelih i zelenih kalemova protiv peronospore; treće pretezanje zrelih kalemova od žila i popuštanje veze, ako nije istrunula; pred čišćenje lastar se skrini a posle čišćenja ostavlja nezagnut, najpre jedna strana, pa onda sasvim.

U pčelinjaku. Ubijanje trufova. Vađenje meda iz slabih košnica, koje ne mogu preživjeti; pčele preterivati iz njih i združivati s jakim košnicama. Dodatavanje okvira, gde ima izobilno pašo za pčele.

Na duvaništu. Zakidanje zapora i otkidanje semeničkih čaurica. Pri kraju meseca podbiranje lošija lista; no često i herba nastaje.

U šumi. Negovanje biljaka u rasadniku. Zalivanje, prašenje i plevljenje. Branje semena od breza. Tamanjanje štetočina. Puštanje svinja u žiropadaju.

Zivot radnika u srednjem vijeku.

Držimo, da će zanimati svakoga, osobito pako radnika i zanatliju, ako prikažemo u kratkim crtama, kakove su životne prilike vladale za radnika kod severnih naroda u srednjem vijeku.

Posljednih godina XV. stoljeća u Saskoj zasluzivao je nadnječar tijedno toliko, koliko su vrijedile četiri ovce. Težak, odnosno zemljoradnik i kosač, dobivao je o podne i uveče po 4 jela, dok je na nedjelje i blagdane dobivao za ručak po pet jela, jer je u ono vrijeme kod Sasa bio običaj, da se u nedjelju i na blagdane uveče posti.

U istoriji se navodi kao dokaz osobite štednje to, što su u ono vrijeme u Bavarskoj gospodari zapovijedali, da se zemljoradniku imade dati za večeru dva puta za jelo meso, a osim juhe još po jedno jelo.

U Austriji zaradivao je u ono vrijeme zidar na tjeđan po deset funti govedine (1 funta je težila mnogo više od današnjeg kilograma); a u Češkoj po tri ovce i par obuće, ili dva mjerova žita. Kod te plate nije uračunana hrana, jer je svaki radnik istu kod gospodara dobivao.

Za radnika u Engleskoj bili su osobito sretni dani u vrijeme, dok je tamo vladalo katolizam; jer je bila uvedena oštra odredba za neuredne ljudi, kojom je naredjeno, da neuređan čovjek ima živjeti samo o kruhu i pivi. Engleski državni spisi onoga doba navadaju, da je volovsko, teleće, svinjsko i ovčje meso bila obična dnevna hrana „nižih slojeva“.

Jos je zanimljivija činjenica, da su u srednjem vijeku u Nürnbergu obični gradjani, koji su većinom bili zanatlije, stanovali u tako ugodnim i lijepo uređenim stanovima, da su se škotski krajevi cijenili sretnjima, kad bi i njihovi dvorovi bili tako uređeni.

Ali se u to doba zanatlije nisu gledali kao takmaci, nije bilo kod njih konkurenca; jer je zanatlija (obrtnik, meštari, majstor) ujedno bio i sam radnik, a ne preduzetnik. On je doduše imao veća prava, ali prema tome i stroge dužnosti. Njegov mu zanat nije bio krava muzara, da njime uz pomoć radnika postigne ugodan život, a sam da ne radi ništa. Svaki je posao bio podređen idealnoj zadaći, čudorednoj svrsi čovjeka; a i radno je vrijeme bilo određeno, tako da uslijed prekomernoga rada nije mogao stradati život i zdravlje radništva.

Radno vrijeme u srednjem vijeku bilo je samo u danima, osim nedjelje i praznika; te su prema cehovskim (esnafskim) zakonima bili kažnjeni svi oni, koji su zapovijedali ili pak sami radili u nedjelju ili praznik, u subotu i u večernjega pozdravljenja ili u predvečerje praznika, jer je tada po crkvenim zakonima bio post.

U Njemačkoj je za radno vrijeme postojao zakon, te se po rudarskom pravu smatrao osamsatni rad normalnim, dok se u subotu radio samo četiri sata na dan, a u nedjelju i na praznik nije se u opšte smjelo da radi. U kasnije su se doba srednjega vijeka prilike radnika uređile tako, da je svaki radnik mogao steći neki dio zemljišta, pak se je prema tome suočio djelokrug za potporu siromaka. Zato je i briga cehova (esnafa) i drugih radničkih i zanatlijskih udruga bila usredotočena lih na tome, da poduprnu udove i siročad, dok je radniku tek u bolesti davana ljekarska pomoć. Već i sama zarađa nije tada dozvoljavala zanatliju ili radniku da stiče bogatstvo, ali nije nitko niti osjećao siromaštva. Općenito dobar, umjereni opstanak bilo je glavno obilježje pučkoga staleža: seljaka i gradjana u drugoj polovici srednjega vijeka.

Druugi jedan istoričar piše, da je u Klosterneuburgu u dobi od godine 1485.-1509., kada je funt govedjine stajao dva dinara, bila nadnječarima određena dnevna plata ljeti dvadeset, a u zimsko doba šesnaest dinara (prema tome je radnik zaradivao dnevno osam do deset funti mesa); dok je opet

u Saskoj zidarski i tesarski radnik zaradivao dnevno dva groša i četiri feniga, a to je onda čimilo više od trećine vrijednosti jedne mjeri žita, koja se onda prodavala za šest groša i četiri feniga.

Kakvu su pak hranu dobivali radnici, neka nam govori naredba, što ju je izdao saski zemaljski ured, kada je htio da prepriječi prevelike zahtjeve radnika. Tom je naredbom određeno, da se radniku imade dnevno davati jednostavni ručak od tri do četiri jela. I u Češkoj bilo je slično. Tamo je prosti narod riječko kada imao manje od četiri jela, a u letnjo je doba osim toga dobio za ručak nekoliko jaja pečenih sa maslom i sira, a povrh toga uzimali su uz objed još po podne za južinu i za večeru sira, kruha i mlijeka.

U srednjemu je vijeku i radnik mnogo lagle obavljao svoj posao, nego li ga obavljala danas, premda se je radno vrijeme mijenjalo u razdoblju od 12 do 16 sati dnevno; jer se radnik nije sa poslom previše žurio, a i posao mu je bio promjenljiv. Morao je naime da obavljala svaki posao u kući, koji ga je zapao.

Da se u radnom vremenu radnik nije odviše umarao, dokazom je i ta činjenica, što u istoriji onoga doba nema primjera, da su radnici u svojim pokretima protiv majstora (tih je takođe bilo) — zahtjevali, da im se skratiti radno vrijeme. I u XIV. i XV. stoljeću borili su se radnici da budu što slobodniji od posla, ali se ta borba očitovala tako, da se umnožaju praznici, a ne da se skrati radno vrijeme.

Za vrijeme Luja XVI. kraljica je imala krojačicu, koja je stanovala u ulici Sv. Onorija i zvala se Berten. Ona je cijeloj Evropi propisivala moderne zakone.

Jedan put mjesечно slata je iz Parisa u London tako zvana poupe de la rue Saint Honore (lutka iz ulice Sv. Onorija), na kojoj je bila pariska haljina. Iz Londona je ta lutka poslije prenascana u sve prijestonice, pa je stizala čak i do Carigrada. Taj je obijao, u ostalom vladao još u doba Luja XIV., i za vrijeme rata između Engleske i Francuske ministri objavili su žalbu sklopili naročiti ugovor, po kome je ova lutka imala slobodan prolaz.

Kao što se vidi, francuska je moda vladala nad cijelim civilizovanim svijetom, samo što je ona, dok je stizala u druge zemlje kao nova, u Francuskoj već bila stara.

U početku francuske revolucije ženske haljine već nisu bile mnogo široke. Na njihovo mjesto došle su haljine, koje su jako ispoljavale kukove. Te su haljine bile pozadi jastuče, koje je malo podizalo haljinu i koje se najprije zvalo mate los posterieur.

Tako su radnici polučili, da su prosječno radili tjedno samo četiri dana i za to vrijeme zaradivali su toliko, da su mogli svih sedam dana ugodno živjeti.

Pabirci

ŽENE I PANTALONE

Ima ljudi, koji vole da se bave proučavanjem mode. Oni najozbiljnije uveravaju, da ni ova sadašnja ženska ratna moda nije ništa novo, kao god što nije bilo ništa novo ni pokušaj prije nekih godina, da žene nose pantalone. Alles schon da gewesen! — ne kaže zabavna Ben Akiba. Naročito su žene od vajkada pokazivale težnju, da se u nošnji izjednači s muškima i da mjesto sunke nose makar nešto slično pantalonama, kao mnogo praktičniju haljinu. Ali su uvijek te svoje želje morale napuštati ili zbog otpora i ironiziranja od strana muškaraca ili zbog toga, što im ta nošnja nije lijepa stajala.

Može biti da bi čovjeku lakše bilo nositi žensko odijelo nego ženi muško. Nekada je u ostalom, tako i bilo. Od XII. do XIV. stoljeća i ljudi i žene nosili su široku haljinu. Ratnici su oklope nosili samo u ratu. Tada je vladala tolika sličnost u odijelu oba pola, da se nisu mogli razlikovati jedan od drugog. Bili su onda jedini krojači i za muško i za žensko odijelo.

U drugoj polovini XIV. stoljeća moda se promjenila i dugačke i široke haljine zamijenjene su kratkim i uskim. U Parizu su žene, u početku XV. stoljeća, nosile pantalone obično od platna, koje su vrlo mnogo ličile na današnje naše pantalone. Ta se haljeta vezivala iznadukova i zvala se „braies“. Imo jedna priča iz onoga doba, u kojoj se opisuje borba između muža i žene o pravu svojine takve jedne haljetke i ova je, nakon ljudi i opasne borbe, ostala mužu.

Vremenom su pantalone postale čisto muška nošnja. Tada je postala riječ, da u kući, u kojoj žena žari i pali, ona i pantalone nosi.

Nad tim pantalonama žene su nosile otvorenu haljinu i to je porijeklo „jupe-culotte“ od prije nekih godina.

Što godina iz tog optočele su žene oblačiti haljine sa dugačkim dijelovima u pozadini, koji su se za njom vukli t. i. sa dugačkim — (da se čisto naški izrazimo) „šlepovima“. Pisci iz onoga vremena bilježe, da su ti šlepovi bili dugački po šest koraka. Kad bi ih se na bal zakačivale bi šlepove natrag željeznom alkom i to im je, naravno, vrlo mnogo smetalo.

Te tako dugačke haljine, sa tako mnogo materije u donjem dijelu, bile su vrlo mnogo isječene na grudima i na ledjima. Zbog toga su popovi grmeli sa propovjedaonica protiv tako provokativne mode i preklinali žene da na-

puste nošnju, „koja je tako opasna za spasenje i vaših i naših duša“. U jednoj takvoj propovijedi nalazi se i ovako mjesto: „Ako kažeš da to ne činiš u rdjavoj namjeri, ja će ti odgovoriti da je djelo tvoje rdjavo. Ako nisi vinarski trgovac, zašto ističeš firmu na kućnim vratima?“

U prvoj polovini XVI. stoljeća ljudi i žene utrkivali su se u lukšuzu i odjelu. Jelisaveta, čerkica francuskoga kralja Henrika II. i Katarine Medičijeve, nikada nije jednu haljinu obukla dva put. Na dan svoga vjenčanja za španjolskog kralja Filipa II. imala je haljinu sa šlepom, čija je dužina bila 20 aršina i koji su joj nosile tri prinčice, na čijim su haljinama šlepovi bili dugački osam metara, koje su nosili po dva mlada plemića.

Za vladavine kralja Luja XV. otpočele su široke haljine, poznate u nas pod imenom „krilini“. Te su se haljine zvali „panier“ i jedne su imale pet, a druge skuplje osam obručeva. Ti obruči prestali su se nositi tek u francuskoj revoluciji.

Za vrijeme Luja XVI. kraljica je imala krojačicu, koja je stanovala u ulici Sv. Onorija i zvala se Berten. Ona je cijeloj Evropi propisivala moderne zakone.

Jedan put mjesечно slata je iz Parisa u London tako zvana poupe de la rue Saint Honore (lutka iz ulice Sv. Onorija), na kojoj je bila pariska haljina. Iz Londona je ta lutka poslije prenascana u sve prijestonice, pa je stizala čak i do Carigrada. Taj je obijao, u ostalom vladao još u doba Luja XIV., i za vrijeme rata između Engleske i Francuske ministri objavili su žalbu sklopili naročiti ugovor, po kome je ova lutka imala slobodan prolaz.

Za vrijeme Luja XVI. kraljica je imala krojačicu, koja je stanovala u ulici Sv. Onorija i zvala se Berten. Ona je cijeloj Evropi propisivala moderne zakone.

Jedan put mjesечно slata je iz Parisa u London tako zvana poupe de la rue Saint Honore (lutka iz ulice Sv. Onorija), na kojoj je bila pariska haljina. Iz Londona je ta lutka poslije prenascana u sve prijestonice, pa je stizala čak i do Carigrada. Taj je obijao, u ostalom vladao još u doba Luja XIV., i za vrijeme rata između Engleske i Francuske ministri objavili su žalbu sklopili naročiti ugovor, po kome je ova lutka imala slobodan prolaz.

Kao što se vidi, francuska je moda vladala nad cijelim civilizovanim svijetom, samo što je ona, dok je stizala u druge zemlje kao nova, u Francuskoj već bila stara.

U početku francuske revolucije ženske haljine već nisu bile mnogo široke. Na njihovo mjesto došle su haljine, koje su jako ispoljavale kukove. Te su haljine bile pozadi jastuče, koje je malo podizalo haljinu i koje se najprije zvalo mate los posterieur.

Tako su radnici polučili, da su prosječno radili tjedno samo četiri dana i za to vrijeme zaradivali su toliko, da su mogli svih sedam dana ugodno živjeti.

Za vrijeme Luja XVI. kraljica je imala krojačicu, koja je stanovala u ulici Sv. Onorija i zvala se Berten. Ona je cijeloj Evropi propisivala moderne zakone.

Jedan put mjesечно slata je iz Parisa u London tako zvana poupe de la rue Saint Honore (lutka iz ulice Sv. Onorija), na kojoj je bila pariska haljina. Iz Londona je ta lutka poslije prenascana u sve prijestonice, pa je stizala čak i do Carigrada. Taj je obijao, u ostalom vladao još u doba Luja XIV., i za vrijeme rata između Engleske i Francuske ministri objavili su žalbu sklopili naročiti ugovor, po kome je ova lutka imala slobodan prolaz.

Za vrijeme Luja XVI. kraljica je imala krojačicu, koja je stanovala u ulici Sv. Onorija i zvala se Berten. Ona je cijeloj Evropi propisivala moderne zakone.

Jedan put mjesечно slata je iz Parisa u London tako zvana poupe de la rue Saint Honore (lutka iz ulice Sv. Onorija), na kojoj je bila pariska haljina. Iz Londona je ta lutka poslije prenascana u sve prijestonice, pa je stizala čak i do Carigrada. Taj je obijao, u ostalom vladao još u doba Luja XIV., i za vrijeme rata između Engleske i Francuske ministri objavili su žalbu sklopili naročiti ugovor, po kome je ova lutka imala slobodan prolaz.

Kao što se vidi, francuska je moda vladala nad cijelim civilizovanim svijetom, samo što je ona, dok je stizala u druge zemlje kao nova, u Francuskoj već bila stara.

U početku francuske revolucije ženske haljine već nisu bile mnogo široke. Na njihovo mjesto došle su haljine, koje su jako ispoljavale kukove. Te su haljine bile pozadi jastuče, koje je malo podizalo haljinu i koje se najprije zvalo mate los posterieur.

Tako su radnici polučili, da su prosječno radili tjedno samo četiri dana i za to vrijeme zaradivali su toliko, da su mogli svih sedam dana ugodno živjeti.

Za vrijeme Luja XVI. kraljica je imala krojačicu, koja je stanovala u ulici Sv. Onorija i zvala se Berten. Ona je cijeloj Evropi propisivala moderne zakone.

Jedan put mjesечно slata je iz Parisa u London tako zvana poupe de la rue Saint Honore (lutka iz ulice Sv. Onorija), na kojoj je bila pariska haljina. Iz Londona je ta lutka poslije prenascana u sve prijestonice, pa je stizala čak i do Carigrada. Taj je obijao, u ostalom vladao još u doba Luja XIV., i za vrijeme rata između Engleske i Francuske ministri objavili su žalbu sklopili naročiti ugovor, po kome je ova lutka imala slobodan prolaz.

Za vrijeme Luja XVI. kraljica je imala krojačicu, koja je stanovala u ulici Sv. Onorija i zvala se Berten. Ona je cijeloj Evropi propisivala moderne zakone.

Jedan put mjesечно slata je iz Parisa u London tako zvana poupe de la rue Saint Honore (lutka iz ulice Sv. Onorija), na kojoj je bila pariska haljina. Iz Londona je ta lutka poslije prenascana u sve prijestonice, pa je stizala čak i do Carigrada. Taj je obijao, u ostalom vladao još u doba Luja XIV., i za vrijeme rata izmeđ